3. E.S.C.A.P.E. Junk News. URL: https://newseumed.org/tools/lesson-plan/escape-junk-news.

4. The European Charter of Media Literacy URL: http://www.euromedialiteracy.eu/index.php?Pg=charter

5. Іванов В., Волошенюк О., Кульчинська Л. Медіаосвіта та медіаграмотність: короткий огляд. К.: АУП, ЦВП, 2011. 58 с.

6. Павленко І. Г., Курліщук І. І. Формування медіаграмотності студентів в освітньому процесі вищого навчального закладу. Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи. Випуск 61, 2018. С. 227-231.

7. Петрик Л. В. Медіа-грамотність як навичка XXI ст. Педагогічна освіта: теорія і практика. Психологія. Педагогіка. Випуск 27, 2017. С. 100–104.

Чевичелова О. О.

Використання інтегрованого підходу в навчанні іноземної мови у ЗВО

Харківський національний автомобільно-дорожній університет, Харків

На сучасному етапі викладання іноземних мов у закладах вищої освіти основним завданням викладача є формування у студентів необхідного рівня комунікативної компетенції. Адже вона є ключовою для забезпечення академічної мобільності студентів та дає їм можливість адаптувати власну освіту до різних умов та вимог роботодавців. Володіння іноземною мовою стало фундаментальною навичкою в сучасному суспільстві, що, безумовно, вимагає застосування нових та ефективних методів і форм організації навчання. Зважаючи на тісний взаємозв’язок різних видів мовленнєвої діяльності, інтегрований підхід виступає ефективним методом, спрямованим на комплексне формування як продуктивних, так і рецептивних навичок. За інтегрованого підходу різні види мовленнєвої

діяльності виступають як мета і засіб навчання, що сприяє збалансованому розвитку всіх аспектів мовленнєвої компетенції. Інтеграція аудіювання та читання з подальшим включенням у мовлення має великий потенціал для одночасного розвитку різних аспектів мовленнєвої діяльності та є втіленням комунікативного підходу, оскільки реальне спілкування передбачає обробку інформації з різних джерел, використовуючи як аудіальний, так і візуальний канали.

Питання ефективності інтегрованого підходу до викладання іноземної мови ретельно розглядали численні науковці, такі як І. Бім, Н. Бориско, С. Ніколаєва [5], К. Ружин [6] та інші. Вони досліджували різні аспекти цього підходу в педагогічній практиці. Наприклад, І. Коротяєва проаналізувала особливості інтегрованого та аспектного підходів до навчання іноземної мови [3], а Н. Морська вивчала формування фонологічної компетенції з урахуванням інтегрованого підходу [4]. Зарубіжні дослідники, такі як М. Афнан [1], А. Алайє, Р. Оксфорд та інші, також ґрунтовно досліджують різні аспекти застосування інтегрованого підходу. Однак, питання переваг інтегрованого навчання іноземних мов у закладах вищої освіти залишається дискусійним. Зокрема, розробки потребують методики, які б враховували особливості сучасного покоління студентів.

Мовленнєві навички, такі як аудіювання, говоріння, читання та письмо, є ключовими для ефективного спілкування. Згідно з Р. Оксфорд, інтеграція навчання мови має максимально реалістичний підхід, що сприяє розвитку комунікативної компетенції [2]. Інтегровані завдання, об'єднуючи аспекти мовленнєвої діяльності, стимулюють студентів і підвищують їхню мотивацію. Зв'язок між аудіюванням, читанням, говорінням та письмом визначається не лише функціональністю та формою, але й взаємодією цих навичок у реальному спілкуванні.

Інтегрований підхід є ключовим для ефективного вивчення іноземної мови, забезпечуючи практичне застосування усіх видах мовленнєвої діяльності, сприяючи органічності освітнього процесу.

Взаємодія говоріння, аудіювання, письма та читання обумовлена не лише схожістю їхніх функцій (продуктивних і репродуктивних) та форм (усної та письмової), але й іншими аспектами.

Наприклад, усне спілкування зумовлено взаємозв'язком аудіювання і говоріння. Аудіювання сприяє розвитку говоріння, а говоріння допомагає у формуванні навичок аудіювання. Очевидним є також зв'язок між читанням і аудіюванням, оскільки обидва ці види мовленнєвої діяльності спрямовані на сприйняття та розуміння інформації. Адже читання є перетворенням графічної мови у звукову, аналогічно процесу під час письма, коли слово вимовляється у внутрішньому мовленні перед написанням. Читання сприяє розвитку говоріння, розширює словниковий запас та поліпшує граматичні навички.

Також існує зв’язок між читанням і письмом як двома аспектами письмового спілкування, оскільки обидва вони ґрунтуються на одній графічній системі мови. Таким чином, читання сприяє розвитку як говоріння, так і письма, збагачуючи лексичний запас та граматичні конструкції.

Отже, мета інтегрованого навчання полягає у формуванні органічної цілісності освітнього процесу. Згідно з міжнародною концепцією, ключовим елементом інтегрованого навчання є практичне тренування студентів у мовленнєвій та комунікативній діяльності, що охоплює формування продуктивних та рецептивних іншомовних навичок. Цей підхід також передбачає паралельне використання традиційних та дистанційних методів.

Інтеграція аудіювання, читання, говоріння та письма має великий потенціал для ефективного освоєння іноземної мови, особливо за умови

застосування комунікативного підходу. У закладах вищої освіти обмежений час для вивчення іноземної мови, тому взаємопов’язане навчання різних видів мовленнєвої діяльності є оптимальним способом організації навчального процесу.

Викладання англійської мови охоплює як мовні системи (фонологію, лексику, граматику тощо), так і мовленнєві навички (говоріння, письмо, читання та аудіювання). Знання мовних систем є першим кроком у формуванні навичок і становить основу для подальших успіхів у вивченні іноземних мов. Однак, з точки зору оволодіння мовою, акцент робиться не на знаннях, а на вміннях. Таким чином, граматику та лексику слід вивчати з метою формування мовленнєвих навичок.

Навички поділяються на рецептивні (аудіювання та читання) і продуктивні (говоріння та письмо). Взаємозалежність усіх чотирьох видів мовленнєвої діяльності передбачає взаємопов’язане навчання іноземної мови, забезпечуючи баланс між рецептивними та продуктивними навичками. Організація такого навчання базується на спільному мовному матеріалі та використанні спеціальних вправ.

Загалом, під час навчання читання та аудіювання застосовують два основних підходи: висхідний (знизу-вгору) та низхідний (зверху-вниз). Висхідний підхід, який використовується для початківців, передбачає поетапне вивчення читання або аудіювання, розпочинаючи з основ. Наприклад, у випадку аудіювання спочатку слухають окремі звуки, потім слова, і нарешті речення. Аналогічно, під час читання студенти починають з літер, переходять до складів, слова, речення, і таким чином поетапно опановують навички читання складних текстів. Якщо лернери вже мають рівень A2, можна використовувати низхідний підхід, де студенти використовують свої попередні знання для прогнозування. Після цього вони прослуховують або читають для отримання загального уявлення, а потім для деталей.

У ЗВО, де студенти мають вищий рівень знань, використовується низхідний підхід. Заняття з англійської мови побудовані за цим принципом, починаючи з вступного етапу, де студенти активізують свої фонові знання. Далі вони слухають або читають текст двічі спочатку для отримання загальної інформації, а потім для конкретних деталей. Завершальний етап включає продуктивне повторення, під час якого студенти продукують те, що вони засвоїли.

Формування продуктивних навичок (говоріння, письма) є складнішим завданням. Традиційний викладач-центрований підхід, де викладач надає мовний матеріал, а студенти його відтворюють, може бути ефективним для точності мовлення. Однак для інтегрованого підходу та підвищення мотивації використовується студентоцентрований підхід, що сприяє розвитку вільного мовлення.

У вивченні письма використовують два підходи: продуктивний (орієнтований на результат) та процесуальний (орієнтований на процес). Продуктивний, ефективний на початковому етапі, включає отримання зразка для наслідування, але на більш високих рівнях рекомендується процесуальний підхід, що дозволяє студентам виражати власні ідеї та розвивати писемне мовлення.

Важливо також зазначити, що розвиток навичок вимагає врахування особливостей цифрового покоління, якому для успішного навчання потрібна візуалізація та категоризація інформації. Тому доцільним є використання карт візуальної підтримки, що полегшує сприйняття та запам'ятовування інформації, розвиває критичне мислення.

Отже, інтегрований підхід до навчання іноземної мови обумовлений тісною взаємодією різних видів мовленнєвої діяльності в реальному спілкуванні та схожістю їхніх функцій і форм. Наприклад, аудіювання розвиває говоріння, що взаємодіє з читанням, а внутрішнє промовляння під час написання слова обумовлено зв'язком письма і говоріння.

Принцип взаємопов'язаного навчання видів мовленнєвої діяльності виявляється оптимальним у немовних ЗВО, де обмежений час відводиться на вивчення мови. Інтегрований підхід дозволяє об'єднати всі мовленнєві навички в єдине ціле та сприяє успішному навчанню іноземної мови.

Література:

1. Afnan M. Kumaravadivelu's Framework as a Basis for Improving English Language Teaching in Saudi Arabia: Opportunities and Challenges. English Language Teaching. 2014. Vol. 7, No. 4. P. 96–110.

2. Oxford R. Integrated skills in the ESL/EFL classroom. ERIC digest. ESL Magazine. 2001. Vol. 6, No. 1 URL : https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED456670.pdf.

3. Коротаєва І. Особливості інтегрованого та аспектного підходів у навчання іноземної мови у мовному ВНЗ. Наукові записки: Серія: Філологічні науки. Випуск 165. Р. 508–513.

4. Морська Н. О. Інтегрований підхід до викладання іноземної мови. Проблеми лінгвістики науко-технічного і художнього тексту та питання лінгвометодики : збірник наукових праць / Вісник Національного університету «Львівська політехніка». 2001. № 419. С. 18–20.

5. Ніколаєва С. Ю. Міжкультурна іншомовна освіта в Україні: ключові проблеми. Іноземні мови. 2016. № 2. С. 3–8.

6. Ружин К. М. Особливості змісту і функціонування принципів інтегрованого та диференційованого підходів у навчанні іноземної мови. Вісник Запорізького національного університету. 2014. Педагогічні науки. № 1 (22). С. 258–266.

Shamrai O.V.

Issues of teaching French as a second language using online resources

Kharkiv National Automobile and Highway University